

Hegyek között

— Beszélgetünk, és most maga, uram, azt kérdezi tőlem, hogy miért csak rakodó lettem?! Hát istenem, ezt is kell valakinek csinálni...!

— ...

— Hogy mért pont én? Hát mi mást tehettem?! Nem jövök a link dumával, hogy éhes testvéreimet kellett eltartanom, meg beteg volt az anyám, meg ilyesmi. Nem. Mi már — már úgy értem, hogy az osztálytársaim meg én — kinőttünk ebből a hadovából. Mi már a nagy lehetőségekbe születünk bele. Más nem is tehattunk, csak beleszületni. Látja; itt hegyek között van a falu. Középén az iskola, mellette meg a templom. És ezzel az ifjúság be is zárult. Akár az iskola — a volt apácanevelde —, akár a templom harangtornyába másztunk; mindegy volt. Se onnan, se innen nem láttunk túl a hegyeken. És a nagy lehetőségek éppolyan soványan csörgedeztek errefelé, mint nyáron a Nyálkás. Tudja, amelyik ott a Mána alatt folyik el, ha folyik. Emlékszem, már igencsak a vége felé voltunk az utolsó évnék, vártuk, már nagyon vártuk, hogy végleg letegyük az iskolatáskát, amikor jött egy ember, onnan a városból, és mondta, hogy elmehetünk kollégiumba, szakmát tanulhatunk. Már nem tudom, hogy mit ajánlott, két vagy tán három szakmát. Elmondta szíven sorba, hogy mi micsoda, meg hogy mit kereshetünk aztán. Talán tetszett is volna a dolog, dehát az az ember elment, mi meg ittmaradtunk kései kérdéseinkkel. Mert hát szép az, hogy tanulhatunk, meg aztán majd pénzt is kereshetünk, de a kérdés az, hogy HOL!? Érti, uram?!

— ...

— Elmenni innen, elmenni... uram! Hova gondol? Vagy hova gondoljak én? Hát itthagyjam a hegyeket, anyámat, apámat, testvéreimet, azt a darab málnaföldet, amiből annyi pénzt reméltünk, és ami annyi munkát kívánt? Elmenni... No, hiszen! Meg aztán a másik! Hát mit tudhatom én, hogy pont arra születtem?! A két vagy három szakma közül kitanuljak egyet és azt űzzem? Hát tudom én azt előre? Vagy maga tudja, hogy mire született? Mert én nem.

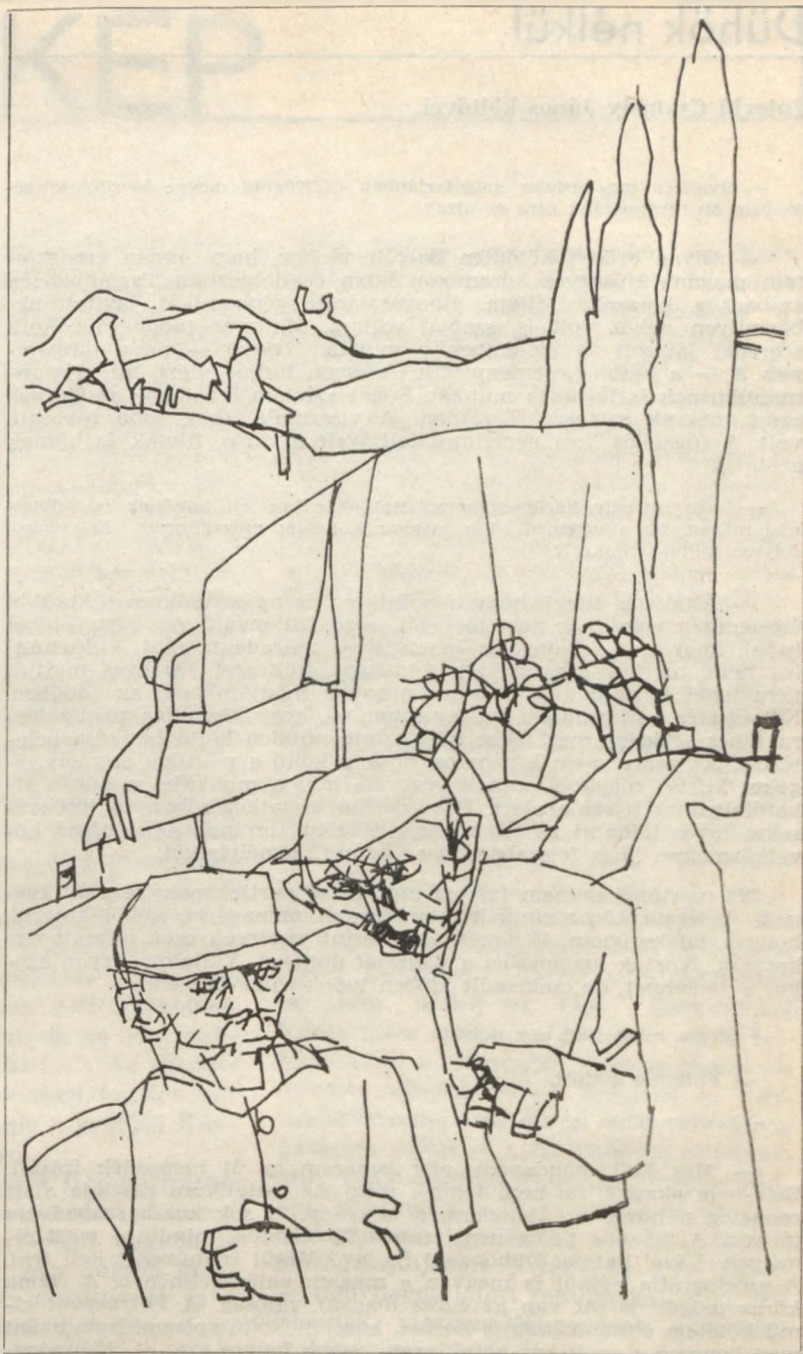
— Akkoriban már mozi is volt, meg egyszer-kétszer televíziót is láttam, amikor a kultúrházban nyitottak egy termet, hogy az emberek odajárjanak. Szórakozni, tudja...! No! Hát láttam én sok mindent, tán eleget is! Csak füleltem. Tudja, a műsorok végén mindig bemondták, hogy ezt, meg ezt ki csinálta. Operatőr, rendező, dramaturg, meg minden... Hát honnan tudtam volna, hogy nem pont azt kellene csinálnom?! Igaz, három közül könnyebb választani, dehát mit tudhatom azt, hogy húsz év múlva mi lesz?! Nem a háborúra gondolok. Csak úgy, magamnak...

— ...

— Igen, hát inkább elmentem a téeszbe rakodni. Az is munka, vagy nem?! Azt mondják, hogy „ezt ide rakd János, amazt meg emide, innen ezt hozzatok a kocsival, onnan meg mást”. Megteszem, mert élni azt kell, aztán hazamegyek, elvégzem az otthonit, elvagyok a ház körül, aztán már vége is a napnak.

— ...

— Ha elmentem volna...? Hm... Ki tudja, mi lett volna akkor? Idegenben máshogy van az ember. Mindenütt csak máshogy van! Nem igaz? Megszokni az idegenek beszédjét, aztán meg tudni, hogy sok idő az, amíg az embernek háza lesz, asszo-

nya, gyereke, és ezt az egészet idegenben... Mert ha hazajövök és szakmám van, akkor megint nem csináltam semmit. Akkor is csak rakodnék, mert itt egy ilyen akármilyen szakmával nem lehet el az ember! Nem mondom, ha ipart válthatnék! De azok a szakmák nem olyanok voltak! Afféle szalagmunkások kellett, így mondják.

— ...

— Persze, hogy jó! Itt ismernek engem. Elmehetek akárkihez, kérhetek akármit: adják. Igaz, sose kértem senkitől semmit. De adnák. Idegenben meg mi lett volna velem? Itt tudják, hogy én vagyok a János, aki a téeszbe rakodó. És ez így van rendjén. Tudják, hogy van egy házam, asszonyom, gyerekek. Most se tennék máshogy. Így van jól, ahogy van, mert másként nem lehetne. Nem igaz?

— ...

— A gyerekek? Hát hiszen aprók még! Majd meglátjuk. Jó volna, ha tanulnának! Most csak tanult emberek kellene a világnak. Ide vagy két falura van egy gimnázium, majd odemennek. Van ott kollégium is, van ott minden. Közel lesznek. Aztán, majd meglátjuk...